

Toimenpideoite TPA 58/2026 vp

Kaisa Garedeu ps ym.

Toimenpideoite päihteitä käyttävien raskaana olevien henkilönkatsastusten sekä pakkohoidon mahdollistamisesta

Eduskunnalle

Suomessa on lähes 90 000 lasta, joiden vanhemmilla on päihdeongelma. Arvioiden mukaan Suomessa syntyy vuosittain noin 600—3 000 vauvaa, jotka ovat vaurioituneet äidin raskaudenaikaisen päihteidenkäytön vuoksi. Esimerkiksi alkoholin aiheuttamat sikiövauriot eli FASD (fetal alcohol spectrum disorders) voivat aiheuttaa lapselle rakennepoikkeavuuksia, keskushermoston toimintahäiriöitä sekä kasvuhäiriöitä. Lisäksi lapsilla, joiden toinen tai molemmat vanhemmat kärsivät päihdeongelmista, riski mielenterveysongelmille 13—17-vuotiaana on noin puolitoistakertainen ja päihteidenkäytön riski kaksinkertainen verrattuna niihin lapsiin, joiden vanhemmilla ei ole päihdeongelmia.

Raskaus on monelle naiselle vahva motivaattori hakea apua päihdeongelmaan. Tämän vuoksi matalan kynnyksen päihdehoitopalveluiden saatavuus ja nopea vieroitushoitoon pääsy on tärkeä varmistaa koko maan tasolla. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan raskaana olevien päihteitä käyttävien naisten hoitoa kehitetään.

Koska päihteidenkäyttö raskausaikana vaarantaa vakavalla tavalla syntymättömän lapsen hengen ja terveyden, myös tapauksissa, joissa raskaana oleva ei itse hakeudu päihdevieroitukseen tai ei ota vastaan tarjottua apua päihdeongelmaansa, on lapsen etua pystyttävä suojelemaan tehokkaasti. Lainsäädäntöä tulisi kehittää niin, että epäily tai tieto päihteidenkäytöstä tulisi olla peruste henkilönkatsastuksen eli huumeuseulan, verinäytteen tai vastaavan päihdetestauksen suorittamiseen raskaana olevalle.

Lisäksi raskaana olevien päihteidenkäyttäjien pakkohoito tulisi mahdollistaa. Vastaava pakkohoito on Pohjoismaista käytössä Norjassa. Mikäli raskaana oleva nainen ei vapaaehtoisesti ota tarjottua päihdehoitoa vastaan ja jatkaa raskauden aikaista päihteidenkäyttöään, tulisi hänelle voida tehdä päätös pakkohoidosta lapsen hyvinvoinnin ja terveyden varmistamiseksi. Lisäksi mikäli nainen käyttää päihteitä loppuraskauden aikana tai lapsen syntymän jälkeen, tulee syntyvä lapsi kiireellisesti sijoittaa lapsen tarvitseman hoidon ja hoivan turvaamiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin raskaana olevien päihteitä käyttävien naisten hoidon kehittämiseksi sekä päihteitä käyttävien raskaana olevien henkilönkatsastusten ja raskaana olevien päihteitä käyttävien pakkohoidon mahdollistamiseksi.

Toimenpidealoite TPA 58/2026 vp

Helsingissä 15.6.2026

Kaisa Garedeu ps
Anne Rintamäki ps
Mikko Lundén ps
Merja Rasinkangas ps
Sara Seppänen ps
Miko Bergbom ps
Joakim Vigelius ps
Onni Rostila ps
Heikki Vestman kok
Juha Hänninen kok
Harry Harkimo liik
Ari Koponen ps
Juho Eerola ps
Ritva Elomaa ps
Ville Vähämäki ps
Jari Koskela ps
Veijo Niemi ps
Sami Savio ps
Sheikki Laakso ps
Minna Reijonen ps
Jani Mäkelä ps
Mauri Peltokangas ps
Jorma Piisinen ps
Rami Lehtinen ps
Mira Nieminen ps
Jaana Strandman ps
Pia Sillanpää ps
Timo Vornanen tv
Laura Huhtasaari ps
Pertti Hemmilä kok
Juha Mäenpää ps
Päivi Räsänen kd
Martin Paasi kok